

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/26563,Konferencja-naukowa-Ziemiaństwo-wobec-przemian-gospodarczych-na-ziemiach-polskich.html>
01.03.2026, 06:49

Strona znajduje się w archiwum.

Konferencja naukowa „Ziemiaństwo wobec przemian gospodarczych na ziemiach polskich 1864–1944” – Warszawa, 4–5 września 2014

04.09.2014

W związku z przypadającą w tym roku 70. rocznicą wprowadzenia dekretu PKWN o reformie rolnej Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu, Polskie Towarzystwo Ziemiańskie oraz Fundacja im. Raczyńskich przy Muzeum Narodowym w Poznaniu zapraszają na konferencję naukową pt. „Ziemiaństwo wobec przemian gospodarczych na ziemiach polskich 1864–1944”.

Podczas konferencji zaprezentowana zostanie szeroko rozumiana problematyka dekretu o reformie rolnej ogłoszonego 6 września 1944 r., jego aspekty prawne i historyczne. Omówione zostanie także zagadnienie wprowadzania podobnych dekretów w krajach Europy Środkowej po 1944 roku oraz przebieg reprivatyzacji po 1990 roku. Ponadto, tematem obrad będzie miejsce i rola ziemiaństwa w przemianach gospodarczych na ziemiach polskich w XIX i XX w.; postawy ziemian wobec rozwijającego się kapitalizmu i ich poglądy na potrzebę modernizacji rolnictwa. Poruszone zostaną również tematy związane z II wojną światową i sytuacją ziemiaństwa na terenach okupowanych przez III Rzeszę Niemiecką oraz Związek Sowiecki.

Konferencji będzie towarzyszyć wystawa pt. „[Zagłada dworów w województwie białostockim po roku 1939](#)” przygotowana przez OBEP IPN Białystok

Program konferencji:

Dzień pierwszy – 4 września 2014 (czwartek)

10:00 – otwarcie konferencji – dr Łukasz Kamiński, Prezes IPN

10:20 – 11:40 Sesja I: XIX wiek

1. prof. dr hab. Jarosław Kita (UŁ), Poglądy ziemiaństwa na modernizację rolnictwa ziem polskich.
2. dr hab. Rafał Kowalczyk (UŁ), Ziemiaństwo, nie ziemianie? Rzecz o tych, którzy związali się z przemysłem rolno-spożywczym na przełomie XIX i XX stulecia.
3. dr Maria Korybut-Marciniak (UW-M w Olsztynie), Majątki ziemiaństwa polskiego na Kresach Północno-Wschodnich 1864-1918. Wybrane przykłady.
4. dr Ewelina Kostrzewska (UŁ), Ziemiańskie Królestwo Polskie wobec przemian gospodarczych 1864-1914. Postulaty i rzeczywistość.
5. 11:40 – 12:10 dyskusja

12:15 – 13:15 przerwa obiadowa

13:20 - 16:30 Sesja II: II Rzeczpospolita

1. prof. dr hab. Marek Przeniosło (UJK), Wpływ I wojny światowej na sytuację ekonomiczną ziemian.
2. dr Marcin Chorążki (IPN Kraków), Publicystyka ziemiańska w kwestii reformy rolnej.
3. dr Elżbieta Słabińska (UJK), Myśl gospodarcza ziemiaństwa w międzywojniu.
4. 14:40 - 15:15 Dyskusja

15:15 - 15:30 przerwa kawowa

15:30 - 16:30

1. Paweł Fiktus (UWr), Ziemiaństwo polskie wobec spółdzielczości II RP.
2. Mikołaj Pietraszak Dmowski (Fundacja Raczyńskich), Ankieta dla ziemian „Gazety Rolniczej”
3. dr hab. Tadeusz Janicki (UAM), Wielka własność ziemiska a problem obronności Polski w ujęciu środowisk ziemiańskich w latach 1934 - 1939.
4. 16:30 - 17:00 dyskusja

17:00 - 17:15 przerwa kawowa

17:15 - 18:15 Sesja III: Wojna i okupacja

1. dr hab. Jerzy Gapys (UJK), Niemiecka polityka gospodarcza wobec ziemiaństwa na terenach okupowanych w latach 1939-1945.
2. dr Łukasz Lubicz-Łapiński (IPN Białystok), Represje sowieckie wobec ziemian polskich na przykładzie woj. białostockiego.
3. 18:15 - 18:45 dyskusja

19:00 kolacja

Dzień drugi - 5 września 2014 (piątek)

10.00 - 11.15 Konferencja prasowa poświęcona 70. rocznicy ogłoszenia przez PKWN dekretu o reformie rolnej i jej skutkom

11:15 - 15:30 Sesja IV: Dekret o reformie rolnej 6 września 1944 r.

1. dr hab. Edward Skibiński (UAM), Leninowskie podstawy reformy rolnej w Polsce.
2. dr hab. Zsuzsanna Varga (Eötvös Loránd University in Budapest), Zwycięzcy i przegrani: reforma rolna w państwach Europy Środkowej po 1944 r.
3. dr Wojciech Mielewczyk (Muzeum Rolnictwa w Szreniawie), Regionalna specyfika przebiegu i skutków reformy rolnej 1944/45-1949 w Polsce.
4. dr Longina Jakubowska, „Reprywatyzacja” w latach 1945-1948, czyli o próbach ziemiaństwa o zwolnienie części posiadłości spod reformy rolnej.
5. mec. Maciej Obrębski, Konstytucjonalność Dekretu o przeprowadzeniu reformy rolnej a stanowisko Trybunału Konstytucyjnego

13:00 - 13:40 przerwa obiadowa

13:40 - 15:30

1. Anna Łoś, dr inż. Marek Łoś (PTZ), Reforma rolna roku 1944 w świetle protokołów przejęcia majątków.

2. dr Tomasz Łabuszewski (IPN Warszawa), Polskie podziemie niepodległościowe wobec dekretu o reformie rolnej – komunikat
3. dr Elżbieta Jakimek Zapart (IPN Kraków), Podziemie niepodległościowe na Rzeszowszczyźnie wobec dekretu o reformie rolnej
4. dr Tomasz Osiński (IPN Lublin), Funkcjonowanie majątków ziemskich w prasie (propagandzie) lat 1944-1956
5. dr Agnieszka Łuczak (IPN Poznań), Polityka władzy wobec ziemiańskiego dziedzictwa kulturalnego w okresie wprowadzania dekretu o reformie rolnej
6. Marcin Schirmer (PTZ), Reprywatyzacja w krajach Europy Środkowo-Wschodniej na tle sytuacji w III RP.
7. 15:30 - 16:00 dyskusja i podsumowanie konferencji

Organizatorzy:

Czas: 4-5 września 2014 r. (czwartek-piątek)

Miejsce: Warszawa, Centrum Edukacyjne „Przystanek Historia”, ul. Marszałkowska 21/25

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Poznań

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Fundacja Raczyńskich

